

ERENDİZ ATASÜ

UY KARADENİZ UY...
(LANETLİLER)

ERENDİZ ATASÜ
UY KARADENİZ
UY...
(LANETLİLER)

© 2017, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım *Lanetliler* adı altında: De Yayınevi, 1985
Can Yayınları'nda 1. basım: Aralık 2017, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Editör: Sırma Köksal

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ, Melike Şentekin
Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası
Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,
Topkapı, İstanbul
Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-3642-1

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com/9789750736421
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

ERENDİZ ATASÜ
UY KARADENİZ
UY...
(LANETLİLER)

ÖYKÜ

♥can

Erendiz Atasü'nün Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Dün ve Ferda, 2013

Gençliğin O Yakıcı Mevsimi, 2014

Kızıl Kale, 2015

Benim Yazarlarım, 2015

Onunla Güzeldim - Uçu, 2015

Saldırganı Hoş Tutmak, 2015

Baharat Ülkesi'nin Hazin Tarihi, 2016

Dağın Öteki Yüzü, 2016

Kadınlar da Vardır, 2016

Kadınlığım, Yazarlığım, Yurdum, 2017

ERENDİZ ATASÜ, 1947'de Ankara'da doğdu. 1968'de Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı fakültede uzun yıllar öğretim üyesi olarak çalıştıktan sonra 1997'de farmakognozi profesörlüğünden emekliye ayrıldı. Öyküleri, 1981'den bu yana, *Sanat Edebiyat'81*, *Düşün*, *Çağdaş Türk Dili*, *Varlık*; deneme, inceleme ve makaleleri *Saçak*, *Çağdaş Türk Dili*, *Cumhuriyet Kitap*, *Radikal Kitap*, *Varlık*, *Papirüs* gibi dergiler ile *Cumhuriyet* ve *Aydınlık* gazetelerinde yayımlandı ve yayımlanmaktadır. *Dağın Öteki Yüzü* adlı romanı İngilizceye (2000), *Lanetliler* Almancaya (2004), *Bir Yaşadönümü Rüyası* Yunancaya (2005), İngilizceye (2013) çevrilip yayımlanmıştır. Atasü'nün bazı öyküleri İngiltere, ABD, Fransa, Almanya, Hollanda, İsviçre, İtalya, Çek Cumhuriyeti ve Hırvatistan'da yayımlanan öykü antolojilerinde yer almıştır. Eserleri: *Kadınlar da Vardır* (1983, Akademi Kitabevi Öykü Birincilik Ödülü), *Lanetliler* (1985), *Dullara Yas Yakışır* (1988), *Onunla Güzeldim* (1990), *Dağın Öteki Yüzü* (1996, Orhan Kemal Roman Ödülü), *Taş Üstüne Gül Oyması* (1997, Yunus Nadi Öykü Ödülü; 1998, Haldun Taner Öykü Ödülü), *Uçu* (1998), *Gençliğin O Yakıcı Mevsimi* (1999), *Benim Yazarlarım* (2000), *Kadınlığım, Yazarlarım, Yurdum* (2001), *Bir Yaşadönümü Rüyası* (2002), *İmgelerin İzi* (2003), *Kavram ve Slogan* (2004), *Açık Oturumlar Çağı* (2006), *İncir Ağacının Ölümü* (2008), *Düşünce Sefaletinin Kısacasında* (2008), *Bilinçle Beden Arasındaki Uzaklık* (2009), *Hayatın En Mutlu Anı* (2011, Yunus Nadi Öykü Ödülü; 2010, Dünya Kitap Yılın Telif Kitabı Ödülü), *Güneş Saygılı'nın Gerçek Yaşamı* (2011), *Yıllar Gerçerken Hayat ve Roman* (2013), *Dün ve Ferda* (2013), *Kızıl Kale* (2015, Türkan Saylan Sanat Ödülü), *Saldırganı Hoş Tutmak* (2015), *Baharat Ülkesi'nin Hazin Tarihi* (2016).

İçindekiler

Artakalan	11
Hüzün.....	89
Ağlamak.....	99
Gerçek ve Düş	133
Lanetliler.....	169
Üç Kuşak.....	193
Esmâ	211
Denizin Türküsü	221

ARTAKALAN

I

Trabzon'da mezarlık denize tepeden bakar. Karadeniz'in birbiri ardı sıra yuvarlanan mor lacivert dalgaları engin bir dinginliktir, yüksekten bakılınca. Orda ölüm korkunç değildir. İnsanın tepenin eteklerine köpük köpük vuran uçsuz bucaksız mavilikte bir damla olası gelir. Uzanıp yatası gelir selviler arasına; toprağın içine dağılan parçacıklarına ayrılması gelir bedeninin... Nasılsa o parçacıklar her yanda gürleyen yeşillığe can verecek, nasılsa toprak yüzyıllar sonra bile olsa, aşına aşına aşağıdaki denize kavuşacak, özünü denizin köpüren suyuna katacaktır.

Rabia Hanım'ın mezarı bir köşede unutulmuş gibi durur. Geleni gideni kalmamıştır Trabzon'da. Evlatları, torunu Emine ölmüş, torununun kocası Kerim, ticaretin yanında particiliğeye de başlayalı beri mezar ziyaretlerini unutulmuş...

Selma, deniz görüntüsüne ve toprağın bedenindeki yumuşak dokunuşuna doyunca yerinden kalktı. Kente dönmeli, Kerim Enişte'nin dükkânına gitmeliydi. Mezarlıkta işi bitmişti. On beş yaşından beri görmediği bu kente, çalıştığı kurum göndermişti Selma'yı; bir kongre vardı da. Ama umurunda değildi bu toplantı. Gelişinin

asıl nedeni başkaydı. Babaannesinden artakalanı bulmak... Rabia Hanım'ı az tanımıştı Selma. Ama beş erkek evladını gömdükten sonra ayakta kalabilen bu ihtiyar kadın gizemli bir direnç anıtı gibi yaşıyordu Selma'nın belleğinde, hele hele hayatın karşısında kendini büsbütün yenik, büsbütün tükenmiş duyumsadığı şu günlerde... Rabia Hanım'ın evi yıkılıp arsa da satıldıktan sonra bir bu mezar kalmıştı geriye. "*Rabia Seyisoğlu 1872-1963 Ruhuna Fatıha*"... Tam doksan bir sene... Döllenmiş yurmurtadan, çocuk sevimliliğine, serpilgen genç kızlığa, doğurgan anaçlığa, evlat gömmelere, yaşlılığın tükenmişliğine uğraya uğraya, yeşermiş şu toprağa varan yol... Toprakta bitmiyordu, ordan tohumlara, filizlere, ordan gene toprağa, ta Karadeniz'in köpüren dalgalarına ulaşıyordu. Hayır, ölüm hiç de korkunç değildi... Ama babaannesinin mezarı üstünde biten otlarda Rabia Hanım'ı anımsatan hiçbir şey bulamadı Selma... Ne derin çizgilerle dolu yaşlı yüzü, ne ihtiyarlığında bile iriliğini yitirmemiş memelerinin sıcak ve sevecen kucaklayışı, ne beyaz namaz başörtüsü, ne ağdalı Trabzon şivesiyle söyleşen sesi... Hiçbirinin yankısı yoktu otlarda. Yalnızca denizden esen rüzgârın fısıltısı vardı. Biraz ötedeki Emine Abla'nın mezar taşı da altında yatanı anlatmıyordu. Emine Abla'nın terden parlayan şişman yüzündeki küçücük boncuk gözlerinin kurnaz ışıltısı, otlara hiç yansımamıştı. Burda Rabia Hanım, Emine Abla yoktu. Burda yalnızca doğanın sürekliliği ve bütünlüğü vardı. "Hiçbir şey kalmamış geriye..." diye düşündü Selma. Doğa hepsini yutmuş, özümlemişti. Anlatılmaz bir hüznün sızladı içinde. İşte kendisi, Selma Seyisoğlu, Rabia Hanım'ın et ve kemik biçiminde devamı, orda Rabia Hanım'ın mezarı başında duruyordu. Beş erkek evlattan yadigâr iki kız torun ve torunlardan hayatta kalan Selma... Rabia Hanım'ın canlılık dolu doğurganlığı Selma'nın kısır etinde düğümlemişti, ye-

şerttiği hayat dalı Selma'nın zayıf bedeninde kuruyup kalmıştı. Emine Abla da çocuksuz öldü ya... Selma garip bir suçlulukla çıktı mezarlıktan. Sanki Rabia Hanım'a ve hayata ihanet etmişti beceriksizliğiyle... Ve hayat onu cezalandırıyordu. O, hayatı kabullenememişti, istemişti ama becerememiş, ürkmüştü. Şimdi hayat onu istemiyor, dışlıyordu. Mezarlıkta doğayla birlikteyken kavuştuğu dinginlik, insanlara yaklaştıkça yavaş yavaş siliniyordu. Selma, yüreğini ezen bir ağırlıkla daldı kentin, sıcağın tüttüğü dar sokaklarına. Kerim Enişte'nin dükkânını bulmak gerekti.

Selma'nın ömrü büyük kentte geçmişti. Ama yalnız yaşayan, orta yaşlı, dul bir eniştenin evine gitmeye kalkışmayacak kadar taşrayı biliyordu. Kerim'i aramak gelmiyordu içinden. Annesinin Trabzon dönüşü onu pısrıklık, iş başaramamakla suçlamaları olmasa Kerim'e uğramazdı bile. Çocukken, ne Kerim Enişte'yi ne Emine Abla'yı severdi. Hep elinde çekiştirdiği tespihle anımsıyordu Kerim'i. Yüzünde sinsilik ve tevekkülün birbirine dolandığı al yanaklı bir genç adam. Hep ayakkabılarını çıkartır, hep ellerini ovuşturur, hep kafası önünde gezer, bir türlü dik tutamazdı başını. Rabia Hanım ikide bir elini öpen Kerim'e hoşgörülü bir alayla bakardı: "Uy yaşayasun Kerim oğlan, hadi gene sevap kazandun Allah'tan daa... Bir ihtiyar kadunu ziyaret ettun. Sevap defterun kabarıyor daa..." derdi. Selma on üç-on dört yaşın çocuksuluğuyla Rabia Hanım'ın Kerim'den hoşlanıp hoşlanmadığını çözememişti. Şimdi yılların pusunun ardından babaannesinin Kerim'e acıdığını seziyordu.

Babaanesi, Emine'yi pek sevmezdi galiba. Selma kırgınlıkla anımsıyordu onu. Emine ve Selma, en son, Selma'nın babasının gömüldüğü gün Ankara'da karşılaşmışlardı. Emine Abla atlayıp gelmişti Trabzon'dan. Pek üzgün değildi. Eh, bu doğaldı, ölen bir amcaydı alt tarafı.

Ama daha cenaze evden çıkmadan, Emine'nin dönüp de annesine, iri gövdesinin ucunda pek gülünç duran minicik ellerini ovuştura ovuştura, beyaz yemenisinin altında boncuk boncuk parlayan kara gözlerini bir o yana, bir bu yana çevire çevire: "Eh, yence, amucam da öldü. Babaanneye duyurmayız bunu. Amma zaten o da yolcu... Ha şimci sen ne düşünüyorsun Trabzon'daki evle tütünlük için? Ortak mülkümüzdür daa. Babaanneyi razı edup satırabülsek..." demesini bir türlü bağışlayamadı Selma. Rabia Hanım'ın evinden kazanacağı paranın tutkusu yalaz yalaz yalamıştı Emine'nin şişman yüzünü...

Emine ve Kerim, son evladının ölümünü söylediler Rabia Hanım'a, Selmalardan gizli. Selma boşuna Rabia Hanım'ın komşusuna babasının ağzından mektuplar yazdı:

Anacığım,

Hep seni düşünüyorum. Bu kış gribi atlatamadım. İyileşir iyileşmez atlayıp geleceğim Trabzon'a. İstersen gelinle torununu yollayayım yanına. İstersen seni alıp Ankara'ya getirsinler...

Ve Rabia Hanım bu oyuna katılmıştı bile bile... Gözleri harfleri seçemiyordu artık, mektuplarını komşusuna okutur, ona yazdırırdı:

Oğlum,

Ben iyiyim. Beni hiç düşünme, sen kendine bak. Bu kış hava ılık. Romatizmalarım ağrımiyor. Sıkıntım yok. Sobayı bir yaktım mı, birkaç gün sürdürüyorum. Evimden hoşnudum. Hiçbir yere gitmem. Marabadan çok hoşnudum. Kömürümü çekiyor. Karısı günde kaç kere uğrayıp, "Bir ekşiğin var mı babaanne?" diye soruyor, bulaşığı yıkayıveriyor, evi topluyor. Hiçbir sıkıntım yok. Gelinimle torunum Ankara'da kalsın. Senin gibini iyi etsinler. Üstelik Kerim ve Emine de sık sık uğruyor,

alışverişimi yapıyorlar. Marabanın kızı Remziye var ya... Her gün gelip bana okulda n'aptığını anlatıyor. Cin gibi maaşallah. Bak gör, o kız okuyacak. İşte böyle. Beni merak etme, sen kendine bak, artık genç değilsin...

Ve bütün bu mektuplar gelir giderken Rabia Hanım biliyordu gerçeği... Son kalan evladının da öldüğünü... Nasıl, nasıl dayanabilmişti o yaşında? Nasıl her akşam marabanın kızı Remziye'nin anlattıklarını dinleyebilmiş, nasıl her gün komşusu Sekine'nin evlatlarından çilesi üstünde kafa yormuş, Sekine'nin seçkin kızına uygun koca düşünmüştü? Kışın sobasını yakmış, üstünde kestane patlatmış, baharda bahçesindeki incirin altında sabah kahvesini yudumlarken güneşin yaşlı vücudunu ısıtmasından zevk duyabilmişti. Mahalleli gelir, Rabia Hanım'a akıl danışır. Öyle derdi komşular. Son yıllarda mahalle dağılmaya yüz tutmuştu. Rabia Hanım çöken mahallenin ayakta kalmış tek direği, evladının ölümünden sonra yaşadığı altı ayda bile... Nasıl, nasıl yapabilmişti bunu!

Yoo, Selma, Rabia Hanım'ın devamı olamazdı. Onda direncin bir küçücük kırıntısı bile ulaşamamıştı Selma'ya. Yoksa böyle çaresiz kalakalır mıydı, yalnızlığın, sevgisizliğin, dulluğun mutsuzluğunu yaşayan bir annenin karşısında... Böyle kurumuş ve kavruk, böyle yenik ve atılım gücünü yitirmiş... Yoo, Rabia Hanım boşuna gelip geçmişti şu dünyadan. Bir şey aktaramamıştı geridekilere. Rabia Hanım'ın düzgün bacaklarını iletmışti iki kuşak öteye Selma'ya, ama o köklü gücünden bir küçük filizi bile çok görmüştü. Ve Selma'nın bacakları el değmemiş, ürpertilerden uzak, çürüyüp gidecekti. Trabzon'a Rabia Hanım'dan artakalanı bulmaya gelmişti. Artakalan hiçbir şey yoktu.

Rabia Hanım'ın ölümünden sonra ev yiktirilmiş, arsa ve tütünlük parsellenip satılmıştı. Rabia Hanım'ın

mülkü iki torununa, Emine'yle Selma'ya kalmıştı. O sıralar Selma daha çocuktuk; annesi pek ilgilenmedi bu miras işiyle. Kocasının ve kaynanasının ölümünden sonra, Trabzon başka bir ülke kadar uzak gelmişti ona. Ordaki mülk, gerçeklik duygusu uyandırmıyordu Selma'nın annesinde. Emine'nin paragöz tavırları da itmişti onu. Selma'yla annesinin başlangıçta bu savsaklamalarını, şimdi Kerim Enişte fena halde cezalandırıyor, paylarına düşen parayı göndermiyordu. Yıllar sürdü bu işler, ama sonunda Rabia Hanım'dan bir iz bile kalmadı o toprakta. Canı gibi sevdiği ahşap ev, doksan bir yaşında ağır vücuduyla emekleye emekleye çıktığı tahta merdiven, üst kattaki sedire yumulup Karadeniz'i seyrettiği cumba, daha gençken baklava, suböreği hamuru açtığı, hamsili pilav pişirdiği rutubetli ve karanlık mutfak, altında kahve içtiği incir ağacı, hepsi, hepsi yok oldu.

Emine Abla'yla Kerim Enişte, miras paralarıyla İstanbul'da bir kat alacaklardı. Ama Emine Abla ölüverdi. Kalbi şişman gövdesinin ağırlığına, gün boyu atıştırdığı hamur işlerine dayanamamıştı. Kerim Enişte, karısı öldükten sonra İstanbul'a göç etmekten vazgeçti. Trabzon çarşısının dar sokaklarında onu çeken bir şeyler vardı. İstanbul'un o koca limanı, gemi düdükları, kalabalıkların sığmadığı caddeleri onu ürkütüyordu. "Uyy, herkesler İstanbul'a göç eder, ha biz neden hâlâ Trabzon'dayız daa?.." diye kafasının etini yiyen Emine ölür ölmez, Kerim İstanbul defterini kapattı. Onun neyineydi büyük ticaret? Doğup büyüdüğü kentteki manifaturacı dükkânı nesine yetmezdi? Selma ile annesinin miras hakkı yüz bin lirayı da göndermeyiverdi. "Ha şu parsel de satılsın yence, ha bu parsel de satılsın..." deyip durdu. Ne edeceklerdi parayı? Selma çalışıyordu, annesiye emekliydi. Hem sonra Selma'nın annesi yabancıydı onlara, Trabzonlulara. Yedi sülalesi Trabzon'da yaşamış bir aileye Rumelili gelin... Kocası-

nı Trabzon'dan çekip almıştı işte. Rabia babaanne bile yadırgamış baştan yengeyi, ama sonra bağına basmış, başka. Her neyse, durumları iyiydi, aydan aya al maası, tıkr tıkr... Kendi öyle miydi ya?.. Ticaret yapıyordu o. Ticaret güvence isterdi. Hem canım, o evde ne hakkı vardı Selma'yla annesinin? Ev kimden kalmıştı bi kez? Rabia babaannenin ilk kocasından, Peki, Rabia babaanne o kocasından doğurmamış mıydı Emine'nin babasını? Ee, peki, Selma'nın babası kimden olmaydı? Rabia babaannenin ikinci kocasından. Allah rahmet eylesin. Babaanne yaman kadındı da... İki kocayı da yollamıştı öte dünyaya. Allah adamı böyle kadınlara düşürmesin. Eh, Selma'nın evde ne hakkı vardı? Selma'yla Rumelili anasının hiç yoktu hakkı, hukuku; kanun kitabı ne derse desin...

Selma da kendinde pek hak görmüyordu. Daha doğrusu Rabia Hanım'ın bir evlat gibi emek verdiği o ahşap evin yıkılması onu öyle hüznlendirmişti ki, o paraya dokunmak bile istemiyordu. Bu miras hikâyesinde onu etkileyen tek şey, doksan küsur yaşındaki ihtiyar kadının, "Uyy babaanne, daha da mı evum evum diye tutturursun?.. Hele şu evu bir satalum, kaliferli dayre alalum, sana artık torun evu yakışır daa... Biz sana Kerim'le gul gibi bakarız daa..." ısrarlarına nasıl direnebildiğiydi.

"Ben evumden çıkmam," demişti Rabia Hanım. "Evumden çıkaydım Ankara'ya oğluma cuderdum. Rumelili celine ciderdum. Ben ha burdan çıkarsam mezara ciderim daa."

Dediğini de yaptı. Bir sabah incir ağacının altında değneğine dayanmış dururken toprağa düştü. Son gördüğü Karadeniz'in laciverdi, son soluduğu denizden gelen tuzlu rüzgârdı.

Selma, ortak mal parsellenene kadar onları aramakta hiç kusur etmeyen Emine Abla'yla Kerim Enişte'nin satışlar başlayalı beri bir bayram tebriğini bile çok gör-

melerini hazmedemiyordu. Selma'nın annesi daha çok içermişti bu işe. "Miras parasını kullanmak içime dokunur benim, ama bu Kerim bizi enayi yerine koydu. Erkeksiz kaldık, kanayaklıyız, avukatlarla mahkemelerle uğraşamıyoruz. Bunu biliyor da böyle davranıyor," deyip duruyordu. Ve o yüz bin liraya artık ihtiyaçları vardı. Birkaç yıl önce kim bilebilirdi hayatın böylesi pahalanaçağını?.. Ne de olsa akrabalık vardı arada. Herhalde Kerim yüz yüze konuşulunca utanır, parayı verirdi. Daha fazla zora koşmazdı Selmaları...

Kerim'in dükkânını bulmak zor olmadı. Yalnızca bir yarım saat dolaştı Selma Trabzon çarşısında; nereye gitse kendisine eşlik eden yabancılik duygusu yanı başındaydı. Anadolu kentlerinin çarşıları birbirine benzer. Aynı bozuk arnavutkaldırımlarına dar dükkânlardan taşmış aynı bakırlar, top top basmalar, Rize bezleri, ucuz plastik terlikler, üstü televizyon dizilerinin kahramanlarıyla, yabancı sözcüklerle damgalı fanilalar... Aynı uyumsuz hacı yeşillerine, çivit mavilerine, çingenepembelerine boyalı yüzlerinde kapı, pencere pervazlarının eğri eğri sırttığı, her biri ayrı boyda, birbiri üstüne yaslanmış, nasıl olup da çökmediğine şaşılmalı çarpık binalar. Vitrinlerden gözükten darmadağın dükkân içleri... Ve her yanı dolduran bıyıklı, yırtıcı bakışlı, elleri tespihli, ceketlerini omzuna atmış erkek kalabalığı, ayakkabılarının arkasına basan... Ve bu kalabalığın ortasında tek tük kadınlar, başörtülerinin ve pardesülerinin ya da belden büzgülü bol Trabzon çarşaflarının ardına gizlenmiş, bileklerinde kocalarının biçtiği değer, enli Trabzon bileziklerinin altın ya da gümüş pırıltısı... Rabia Hanım da gençliğinde böyle bir çarşaf giyer, böyle bilezikler takardı. Bastığı yeri titrete titrete yürürdü Trabzon çarşısında. Savurduğu siyah çarşafı onu gizlemez, endamına heybet katardı. Bileğine yapışan bilezik sanki onun koluna takıldığı için de-

ğerliydi. Altmış yıl sonra aynı çarşıda üniversite mezunu torunu Selma, kısa kollu yazlık bluzundan, çıplak ayaklarının ojeli tırnaklarını açıkta bırakan sandallarından utana sıkıla, kendini yutarcasına izleyen erkek bakışları altında ezilmiş, bir gölge gibi sessiz ve ürkek ilerliyordu. Yabancılık duygusu yabancı erkek gözlerine, duvarları büsbütün çirkinleştiren kin dolu sloganlara çarpıp büyüyordu. Çekinerek girdi Kerim'in dükkânından içeri...

"Afedersiniz Kerim Enişte... Ben... ben, Selma..."

Kırışmış bir erkek başı, gözlerini Selma'nın çıplak ayaklarından düzgün bacaklarına, geniş kalçalarına, dar göğüslerine kaldırdı, Selma'nın gözlerini buldu. İşte, o aynı yüz... Tevekkülle girişimciliğin, kurnazlıkla zavallılığın birbirine karıştığı al yanaklı yüz...

"Oo Selma, hoş geldin, buyur, buyur, gel."

"Şey... tanıdınız mı beni?"

"Canım tanımaz olur muyum? Uy Selma, yadigâr kız, gel hele gel. Çok büyümüşsün, değişmişsin ama tanıdım, tanımaz mıyım?.."

Selma'nın omzuna soğuk ve ıslak bir el değdi. İrkildi Selma.

"Otur, otur daa..."

"Enişte, rahatsız etmeyeyim."

"Rahatsızlık mı olur?.. Kaç yıl oldu görüşmedik. Ha böyle ufacak bir uşaktın o zamanlar. On yıl var mı?"

"Tam on altı yıl, enişte. Babaannemin ölümünden bir yıl önceydi en son Trabzon'a geldiğimiz."

"Tabii, tabii, hatırlamaz mıyım? Hey gidi günler hey!.. Amuca gitti, babaanne gitti... Anan nasıl Selma?"

"İyi enişte."

"Canım, şöyle bir rahat etmedun gitti. Arkadaşlardan çekinme. Arkadaşlar; yeğenum Selma. Bizim babaanneden yadigâr, amuca kızı. İftiharımız, yüksek mektep mezunu."

Ama korku geri gelecekti, tiksinti de; kurtuluş yoktu. bunu biliyordu. Kurtuluş, yinelenecek korkudan korkmamaktı. Ve Selma onu yeniden yoklayacak olan korkudan ürkmüyordu. Onu yaşaması ve aşması gerekecekti. Yaşam hâlâ dimdik, ödünsüz dikilen bir duvar gibiydi, bugün o duvarda bir kapı aralanmıştı, hem dostluğa hem acı ve tiksintiye doğru... Açılan kapıdan içeri süzölmeli ya da duvarı tırmanıp aşmalıydı. Başka umarı yoktu. Korkma, kaçma, saklanma ve sakinme çemberini ne yapıp edip kırmalıydı.

Kadınların acılarını içinde duyan, kalemi kadın olma bilinciyle bilenmiş bir yazarın çeşitli tarih ve coğrafya kesitlerinden örneklediği kadın portreleri var bu kitapta. Kadınların iç dünyaları, saklı duyguları, erkeklerle ve birbirleriyle ilişkilerinin içyüzü Erendiz Atasü'nün başat konularından olmuştur, her zaman. Birinci Dünya Savaşı'nda işgal altındaki Trabzon'da Rabia, 1980'lerin baskı altındaki Ankara'sında acılı bir aydın, bir akıl hastanesinde hemşire olan Hülya ve diğerleri... İnsan olma onuruna tutunarak boyun eğmeyen, var olma savaşımı içindeki kadınlar...

